

Derech Mitzvosecha – Mitzvas Viduy u'Teshuvah

Chassidic Discourse on Repentance

With Rabbi Shais Taub

Lesson 4

לח

אונאה

אשת חיל (משלי ל"א י') היתה כאניות טוחר כו' (שם י"ד) וקרובו הוא יעקב הסמוך לז"א מלפניו שכשמאיר להם מגלוי זה ה"ו קיום כי אליהם אינו מגיע ההארה כ"א ממקום המגולה דהיינו מהחזה ולמטה שכבר נסתים יסוד אי' וכמ"ש בפע"ח שער י' פ"א שלכן בעת חזרת הש"ץ העמידה הוא עליות יעקב ורחל עד חו"ג יעו"ש, והנה האריז"ל קורא לשליש העליון מוכר שהוא משפיע ולב"ש התחתונים לוקח ע"ש שמקבל ולפי משנת"ל שה' ית' נק' קונה הכל ע"ש הבירורי' שהם החפצים שקונה א"כ מוכן שנהפוך הוא והכסף שנותן הוא ה"ח הנ"ל שהם הנק' מ"ד וגילוי אורו הא"ס ית' ובאיכות הגילוי הזה יש ריבוי ומיעוט כמ"ש האריז"ל וזוהי ענין האונאה, אך למטה הוזהרנו אל תונו כו' כי אז גורם יניקה אל הקליפות ח"ו וכמ"ש האריז"ל בענין גניבת יוסף ע"ש, ועוד י"ל שיש אונאה למעלה שאינה טובה והוא עפמ"ש כמ"א בביאור הזהר ריש חוקת בענין ת' ד' נ' כמ"ש ולא תונו דעבדת אונאה לבני נשא כו' יעו"ש ולכן צריך ליזהר מלהונות חבירו ח"ו:

מצות וידוי ותשובה

פ' נשא (שם"ד) להתודות על העונות עם התשובה שנאמר והתוודו את חטאתם אשר עשו (במדבר ה' ד'), ופי' שעיקר מצות תשובה מן התורה היא עזיבת החטא והוידוי ובקשת מחילה כמ"ש באגרת התשובה פ"א בשם הרמב"ם וסמ"ג, וצריך לבאר שורש ענין ב' דברים אלו שהם א' עזיבת החטא על להבא ובכלל זה החרטה על העבר (כמ"ש הרמב"ם פ"ב מהל' תשו' ה"ב) הנק' תשובה, ב' הוידוי הנק' בקשת מחילה (כדאי' ברמב"ם פ"א), מה ענינם שבוזה יכופר לו על הפגמים שעשה. הנה המצות נקראים מצות הוי' לפי שכל ענינם הוא המשכות וגילוי אא"ס כשם הוי' כי אא"ס ב"ה מצד עצמו הוא לאו מכל אינון מדות כלל ולהיות נק' חכים בחכמה ומבין בבינה שהם י"ה דהוי' וכן להיות חסיד בחסד וגבור כגבורה כו' שז"ס ו"ה הוא ע"י מעשה המצות באתעדל"ת אתעדל"ע אהבה דוחקת להיות מתצמצם במדות אלו כדי להאיר ולהחיות העולמות ויש מהמצות שתלויים ביו"ד ויש בה' וכמ"ש בזהר כענבין דתליין באתכלא ולכן נקראים איברים דמלכא שע"ס הנ"ל הם כמו גוף לגבי האור המתלבש בתוכן מא"ס ב"ה ע"י המצות, וז"ס תמים תהי' עם הוי' (דברים י"ח י"ג) להמשיך רמ"ח איברים וציור קומה אך אם חטא על הנפש בביטול מ"ע או בעברו על ל"ת הרי עושה מום כי ממעט המשכת החיות באותו מדה וספי' וגם ממשיך מהחיות שבתוכן תוספת יניקה לעמקי הקליפות ביתר שאת על מה שנקצב להם ע"י קו המדה מבחי' אחוריים דאחוריים בלבד כי הוא ממשיך להם מפנימי' השפע המלוכש בכלים ד"ס וגדול עונו מאד וכמ"ש באגה"ת פ"ז שז"ס מלך אסור ברהטים (שה"ש ז' ו') ואין לך עלבון גדול מזה ולכן נק' הקב"ה מלך עלוב וז"ס הפגם אם פגמתי באות יו"ד אם פגמתי באות ה' וכמ"ש ונוקב שם הוי' לקרא כ"ד ט"ז) שנוקב ח"ו הכלים ד"ס ומוציא האור שבתוכן לחיצונים כנוקב אבר שיוצא דם ה"י, ובכדי לתקן זה ציונו הש"י ברוב רחמיו במצות התשובה שמביאה רפואה לעולם ומשלמת הפגמים הנ"ל. והנה מילוי חסרונות הנ"ל הם ב' דברים בכלל א' למלאות הפגמים והחסרונות במיעוט המשכות אא"ס ב"ה ביי"ס כנ"ל ב' להעביר יניקת החיצונים, אך העברת יניקת החיצונים גופא הם ב' ענינים א' שלא ינקו עוד ביותר ב' להעביר מה שעשה כבר, והנה ב' חלוקות ראשונות הוא ע"י המשכת אא"ס מלמעלה בבחי'

מקיף שהמקיף מסמא עיני החיצוני' שלא ינקו עוד וגם הוא ממלא כל הפגמים כי איהו שלימא דכולהו וכולא קמי' כטפה מאוקיינוס כי רק הודו על ארץ ושמים כו' וכמשנ"ת במ"א ע"פ כי המצוה הזאת לא נפלאה היא ממך כו' (דברים ל' י"א) והוא ע"י התשובה והחרטה כמשי"ת אי"ה פ"ב, אך החלוקה הג' להעביר יניקת החיצוני' שריכה במאד הנה לזה צריך וידוי דברים עם החרטה, והענין כי מודעת זאת שהקליפות יש להם ג"כ אור וכלי נפש וגוף והתהוותם ע"י חטא הוא כי ע"י התאוה מתהווה הנפש הרעה ר"ל וע"י המעשה מתהווה הגוף הן אם המעשה היא כמחשבה כמו הרהורים רעים הנה מהאותיות מתהווה הגוף של הקליפה הנ"ל ומן התאוה מתהווה הנפש, וכן אם הוא דיבור כמו לה"ר ורכילות ושכונות שוא ושקר וכיוצא וכ"ש במעשה שמזה מתהווה הגוף של הקליפה ומן התאוה שבלב נוצר הנפש של הקליפה וכ"ז הוא לפי שהאדם מושרש למעלה בע"ס דקדושה וע"כ ע"י התאוה והמעשה שלו ממשיך להם נפש וגוף מיניקה שמי"ס כמש"ל, והנה ז"ס וחטאתי נגדי תמיד (תלים נ"א ה') שהוא הקליפה שהאדם עושה ע"י חטא עומדת נגדו להצר לו כמ"ש תיכסוך רעתך (ירמ' ב' י"ט) ובתיב פועל אדם ישלם לו (איוב ל"ד י"א) כדאי' בזהר והנה כששב אזי צריך להמית את הקליפות הנ"ל להעבירם מן העולם כדכתיב מחיתי כעב פשעך (ישעי' מ"ד כ"ב) וזהו ע"י החרטה עם הוידוי כי הנה ע"י החרטה שהוא עקירת הרצון מן החטא בזה מוציא הנפש מן הקליפה שתולדתה הי' מן התאוה שבלב ועתה בעקירת רצונו ותאוותו הרי מוציא נפשה כנ"ל אך כדי למחות גופה הוא ע"י וידוי דברים דעקימת שפתיו הוי מעשה ובוה הוא ממחה גופה והי' כלא הי' (ומ"מ ארז"ל איזהו בע"ת זה שבא דבר עבירה ובאותו מקום ובאותה אשה (יומא פ"ו ע"ב ע"ש) כי אז המעשה שעושה למחות גוף הקליפה שוה ממש להמעשה שעשה גופה בעברו העבירה ועתה כשמונע א"ע מעשות זה הרי הורג גופה לגמרי אך אעפ"כ מחסדי האל להשוות מעשה דעקימת שפתיו למעשה גמור למחות גוף הקליפה) וז"ס נפ"א שתיקנו חז"ל לומר אשמנו בגדנו כו' באל"ף ב"ת כי הנה ע"י מחשבות זרות והרהורים רעים שאין אדם ניצול מהם בכל יום ואין שום א' מהם נאבד ומזה יש לאדם כף הקלע שהמחשבות מקיפים נפשו בצאתו מן הגוף להיות נדמה לו כעושה מעיני גשמי' וחושב ומתחכם בהם וז"ס מלפפתו כו' ולכן ע"י אמירת כ"ב אותיות הנ"ל דאשמנו בגדנו כו' הוא מוחה גוף כ"ב אותיות שבכל הרהורים רעים אלא שצ"ל עקירת הרצון ג"כ מכל הרהורים רעים כדי להוציא הפנימי' כמש"ל:

(ב) והנה ענין מלוי הפגמי' הנ"ל ע"י המשכת א"ס ב"ה הוא ע"פ מ"ש אנכי אנכי מוחה פשעך כו' (ישעי' מ"ג כ"ה) וי"ל מ"ש ב"פ אנכי, אך הענין יובן ע"פ הקדמה להבין מ"ש בע"ח שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי' תחתונה שבמאציל וגם בחי' שרש הנאצלים והיינו שהכתר נחלק לב' פרצופים עתיק יומין וא"א והנה בחי' ע"י הוא בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' א"א הוא שרש הנאצלים, וביאור הענין להיות כי לפי שבאמת אא"ס אינו בגדר חכמה וחסד כלל כנודע לזאת כדי שיומשך ויתצמצם להתלבש בבחי' חכמה וחסד הוא ע"י ממוצע והוא בחי' הרצון שעלה ברצונו התהוות החכמה וי"ס ואז מיד נתהוו והיו כלולים ברצונו וע"י הרצון נמשכים אח"כ מהעלם אל הגילוי להיות התהוות כח החכמה בפועל שהיא הנק' ספירת החכמה וכן בחי' הכינה והחסד כו' וכמו עד"מ באדם שע"י הרצון שרוצה באיזו חכמה תומשך נפשו בה להתחכם בה בעומק משא"כ בחכמה אחרת שאין לו חשק בה לא ישכיל בה כ"כ נמצא שהרצון הוא הגורם גילוי הכחות מהעלם